

Goldman Sachs Swap

Βασικά σημεία

Ύψος: 2.8 δις Ευρώ.

Υπογραφή: Ιούνιος 2001

Αποπληρωμή 2019

Στόχος: Η αποφυγή της ραγδαίας τότε υπερτίμησης του Yen που την περίοδο εκείνη εκάλπαζε έναντι του Ευρώ. Αν δεν υπήρχε αυτή η αντιμετώπιση η υπερτίμηση θα εκτόξευε τον λόγο χρέους προς ΑΕΠ λίγους μήνες μετά την ένταξη στην ΟΝΕ, χωρίς να έχει καμμία ευθύνη η χώρα μας.

Αιτία: Η συσσώρευση πολλών δανείων σε Yen η οποία είχε γίνει κατά την δεκαετία του 1990 και κυρίως την περίοδο 1993-94 όταν η Ελλάδα είχε δεχθεί μία σφοδρή κερδοσκοπική επίθεση και αντιμετώπιζε οξύτατο πρόβλημα ρευστότητας.

Αποτέλεσμα: Δεν υπήρξε καμμία απόκρυψη χρέους. Έγινε μία χρονική ανακατανομή βαρών με μείωση χρέους κατά 1,7% του ΑΕΠ και ισοδύναμη επιβάρυνση ελλείμματος κατά 0,12% του ΑΕΠ ετησίως.

Χαρακτηριστικά

1. Η χρήση του εργαλείου ανταλλαγής νομισμάτων (cross currency swaps) δεν αντίκειται σε κανέναν από τους τότε ισχύοντες κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επέτρεπε να αντιμετωπιστούν καλύτερα οι συναλλαγματικές επιβαρύνσεις, χωρίς να αλλοιώνεται ή να αποκρύπτεται το αθροιστικό σύνολο των δανειακών υποχρεώσεων σε χρέος και ελλείμματα.
2. Το χρηματο-οικονομικό αυτό εργαλείο χρησιμοποιήθηκε από αρκετές χώρες της Ευρωζώνης στο πλαίσιο της ενεργού διαχείρισης του δημόσιου χρέους.
3. Στη περίπτωση των πράξεων του 2001, επιδιώχθηκε μια οριστική εξάλειψη αρκετών συσσωρευμένων επιβαρύνσεων, με στόχο να κατανεμηθούν σε μια εκτενέστερη χρονική περίοδο, και συγκεκριμένα μέχρι το 2019. Επρόκειτο δηλαδή για μια ισοδύναμη χρονική αναδιανομή ενός δημοσιονομικού βάρους, η οποία έγινε

με όρους αγοράς και χωρίς καμμία αλλοίωση των συνολικών υποχρεώσεων.

4. Η αναπροσαρμογή χρέους που επετεύχθη από τις ανταλλαγές νομισμάτων είχε συμφωνηθεί να αποπληρώνεται μέσω μίας ανταλλαγής επιτοκίων (interest rate swap), όπου το σκέλος των πληρωμών που κατέβαλε το δημόσιο στην αντισυμβαλλόμενη τράπεζα εμπεριείχε και το τοκοχρεολύσιο για την αναπροσαρμογή του χρέους.
5. Ουδέποτε έγινε προσπάθεια απόκρυψης των πράξεων ανταλλαγής από τα κοινοτικά όργανα, την Eurostat ή την Βουλή. Οποτεδήποτε υπήρξαν ερωτήσεις απαντήθηκαν λεπτομερώς. Συγκεκριμένα το 2003 κατατέθηκαν στη Βουλή όλα τα σχετικά έγγραφα.

Άλλωστε, σύμφωνα με την Διαδικασία Υπερβολικού Ελλείμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EDP) τα δημοσιονομικά στοιχεία γνωστοποιούνται υποχρεωτικά στα κοινοτικά όργανα, τόσο προ της ανταλλαγής (pre-swap) όσο και μετά την ανταλλαγή (post-swap).

6. Το 2000-2001 είχαν γίνει και άλλες εφαρμογές χρηματοοικονομικών εργαλείων για την μείωση του ελλείμματος και του χρέους σε πολλές Ευρωπαϊκές χώρες και στην Ελλάδα. Τα εργαλεία αυτά περιελάμβαναν τα λεγόμενα «προέσοδα», τα «προμέτοχα» κλπ. Όλα αυτά δημοσιεύοντο στον Προϋπολογισμό και φυσικά τα ε γνώριζαν όλοι, Βουλή, τύπος, αγορές, τράπεζες και προφανώς και η Eurostat. Όταν το 2002 άλλαξαν οι κανόνες καταγραφής για αυτά τα προϊόντα, το χρέος και το έλλειμμα της Ελλάδος αναπροσαρμόστηκαν αμέσως στον Προϋπολογισμό.
7. Το 2002 η Eurostat δεν είχε θέσει κανένα ζήτημα για τις συμφωνίες ανταλλαγής (swaps) σε καμμία χώρα. Οι κανόνες καταγραφής για τα swaps άλλαξαν το 2008 και μετά.

Κατά συνέπεια οι κυβερνήσεις της περιόδου 2000-2007 δεν επέδειξαν καμία άρνηση να συμμορφωθούν με τους κανόνες για τα swaps, απλούστατα γιατί τα έκαναν με τα τότε ισχύοντα κριτήρια.

8. Το πρόβλημα παρουσιάστηκε το 2009, όταν η Eurostat ζήτησε από την τότε ελληνική κυβέρνηση να ισχύσουν οι νέοι κανόνες καταγραφής των τα swaps. Για άγνωστους λόγους, η τότε κυβέρνηση της ΝΔ το αγνόησε.

9. Μία πιθανή εξήγηση είναι ότι το swap της Goldman Sachs το είχε **ήδη εκχωρήσει** στην Εθνική Τράπεζα έναντι δανεισμού **5.1 δις. Ευρώ**, για να αντιμετωπίσει τις πιεστικές προεκλογικές δαπάνες χωρίς να φαίνεται διόγκωση του ελλείμματος.

Το νέο swap είχε την ονομασία **TITLOS plc** και υπεγράφη στις 9 Μαρτίου 2009. Η αποπληρωμή μετετέθη για το 2039.

Λίγο μετά άρχισαν οι επίμονες διαδόσεις για το κρυφό δημοσιονομικό έλλειμμα που αρνείτο να ανακοινώσει η ΝΔ. Λίγους μήνες μετά προκηρύχθηκαν εκλογές και ακολούθησαν διαδοχικές αναθεωρήσεις του ελλείμματος.

10. Ορισμένα θέματα τα οποία ουδόλως μέχρι σήμερα έχουν διερευνηθεί είναι τα εξής:

(α) Γιατί η κυβέρνηση της ΝΔ αρνήθηκε την εφαρμογή των νέων κανόνων το 2008 και το 2009;

(β) Πώς άραγε χρησιμοποιήθηκαν τα ομόλογα ανταλλαγής TITLOS;

(γ) Πώς χρησιμοποιήθηκαν και πώς κατεγράφησαν τα ποσά που προέκυψαν από την ανταλλαγή TITLOS;

(δ) Τι ε γνώριζε για την χρήση του TITLOS η ΕΚΤ και πώς την αξιολόγησε; Εάν ναι, κοινοποιήθηκε ποτέ αυτή η αξιολόγηση στην ελληνική κυβέρνηση;

(ε) (Εντελώς υποθετική ερώτηση): Υπάρχει περίπτωση η τυχόν υποθετική αξιολόγηση της ΕΚΤ να κοινοποιήθηκε σε άλλες κυβερνήσεις της Ευρωζώνης, τότε έγινε αυτό, και πώς άραγε επέδρασε στην διαμόρφωση της εχθρικής στάσης της ΕΕ απέναντι στην Ελλάδα;